

Motion till riksdagen 2020/21:1845

av **Johanna Haraldsson (S)**

Stärkt omställningsförmåga genom livslångt lärande

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omställning och livslångt lärande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Snabb teknisk utveckling kräver ett mer flexibelt utbildningssystem. Många företag och offentliga verksamheter uppger att de har allt svårare att hitta rätt kunskap och kompetens till sina tjänster, samtidigt som behovet av att vidareutbilda redan anställda ökar. Digitalisering och robotisering gör att förändringarna på arbetsmarknaden går allt snabbare. I coronapandemins spår finns mycket som talar för att strukturomvandlingen kommer att skyndas på ytterligare. Sveriges förmåga att konkurrera med kunskap och kompetens på en alltmer globaliserad marknad är beroende av att människor i vårt land kan ställa om flera gånger under ett arbetsliv och att vi har ett utbildnings- och studiefinansieringssystem som möjliggör livslångt lärande.

Människors vilja och möjlighet att studera är beroende av att utbildning är tillgänglig och kan erbjudas på fler och mer flexibla sätt. Det kan handla om deltid och distans för att du ska kunna kombinera arbete och studier eller genom fler korta utbildningar och kurser på både gymnasie- och högskolenivå. Även yrkeshögskolans kurser bör i större utsträckning kunna läsas utan att man deltar i ett helt program.

För att göra utbildning mer tillgänglig bör alla utbildningsformer stödja kompetensutveckling och livslångt lärande. Här behöver det övervägas om universitetens och högskolornas finansieringssystem ska ses över för att möjliggöra detta, men också huruvida universitet och högskolor behöver öppnas upp för att göra utbildning tillgänglig för fler genom organisation, resurstilldelning och antagningskrav. För att fler runt om i landet, och då företrädesvis de som bor på landsbygd eller långt ifrån ett lärosäte, ska kunna delta i högre utbildning utan att behöva flytta, så bör universitet och högskolor ha ett

uppdrag att samverka med och gynna lokala lärcentra och andra lösningar som gör studier möjliga i hela landet. De erfarenheter och nya kunskaper som den snabba omställningen till distansutbildning under våren 2020 förde med sig bör tas om hand och vara en grund för att kunna skapa fler möjligheter till distansutbildning.

Möjligheten att i olika åldrar oberoende av tidigare utbildningsnivå läsa en yrkesutbildning behöver öka för att förbättra omställningsförmågan på arbetsmarknaden.

Validering och kartläggning av individers kunskap och kompetens är viktigt för att bygga på och möjliggöra steg vidare i utbildningssystemet och nytt arbete. Därför behöver valideringsinsatser vara enkla, standardiserade och tillgängliga i hela landet.

En annan fråga som behöver belysas i sammanhanget är studiefinansiering för individen. När kunskaps- och kompetenskraven snabbt förändras, behöver våra studiemedelsystem reformeras så att de upplevs ge möjligheter till omställning och vidareutbildning. Hela samhället är beroende av att omställningen fungerar – företaget, staten och individen. Då är det inte rimligt att det enbart är individen som tar det ekonomiska ansvaret genom studielån. Det är viktigt att alla parter tar ansvar för studiefinansieringen. Speciellt för yrkesutbildningar för vuxna på gymnasienivå behöver studiemedelsystemet förändras för att fler ska ta steget och genomgå en bristyrkesutbildning.

Steget till att delta i även kortare utbildning eller kurser kan av studieovana upplevas som enormt. Därför krävs det fler insatser än ekonomiska för att motivera dessa individer som många gånger är de som kommer vara i störst behov av att fylla på med nya kunskaper för att fortsatt vara attraktiva på arbetsmarknaden. Folkbildningen kan spela en viktig roll för att motivera och riva upplevda hinder för att delta i vidareutbildning och kompetensutveckling.

Livslångt lärande och bättre omställningsförmåga på arbetsmarknaden är förutsättningar för att stärka vår framtida konkurrenskraft. Detta kräver att man överväger ett reformerat utbildningssystem.

Johanna Haraldsson (S)